BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 63 Luni 6 Martie 1939
14 Pagini

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Valorificarea inului și cânepei

Schițând, deunăzi, într'o expunere la radio, problemele imediate ce se pun economiei agricole în România, d. ministru al agriculturii a stăruit asupra nevoii de a se da o desvoltare cât mai mare culturii *intensive*, ca fiind cea mai indicată formă de exploatare pentru o țară de mică proprietate agrară, dar cu o prea densă populație agricolă în raport cu suprafața de cultură, cum este țara noastră. Se știe, pe de altă parte, rolul important pe care trebue să-l dețină în cultura intensivă plantele industriale și, dintre acestea, mai ales cele textile. Inul și cânepa au făcut parte, de altfel, multă vreme, în trecut, din cultura tradițională a țărănimii noastre, ceeace a și prilejuit o industrie casnică a țesătoriei, care, în multe regiuni — mai ales în Ardeal — a rămas până azi în cinste, în gospodăriile țărănești. Sforțările ce se depun de câțiva ani încoace de a se reînvia în satele noastre industria casnică prin reintroducerea culturii inului și cânepii măcar în regiunile ce întrunesc condițiuni prielnice unei asemenea culturi, sunt din cele mai binevenite și merită toate încurajerile.

Ca să se obțină, însă, rezultate pozitive în această direcție, singură propaganda verbală nu era de ajuns. Inițiatorii și-au dat seama și au căutat să procedeze practic. Adevărul e că — cel puțin la început — nu totdeauna s'au ales căile cele mai nimerite. Ideea de a se împărți sămânță de in și cânepă la țărani a fost bună, desigur, numai că greșala a fost că aceasta s'a împărțit și în regiuni sau nepotrivite acestei culturi sau în care populația pierduse cu totul deprinderea ei. Tot așa și cu topitoriile de cânepă și cu celelalte instalații (de melițare, etc.), care nu toate au fost plasate în regiunile cele mai potrivite. Ardealul, de pildă, în care cultura acestor plante și țesătoria în in și cânepă sunt mai în floare ca în tot restul țării, nu s'a bucurat în măsura cuvenită de favoarea instalațiilor speciale: din partea inițiatorilor, deși era cel mai indicat.

Dar iată și alte importante scăpări din vedere:

Pentru a se da o încurajare pe scară întinsă culturii și țesătoriilor de in și cânepă, s'a căutat a se deschide largi debușee de desfacere a pânzeturilor respective în rândurile tineretului din „Straja Țării", a cărui uniformă urmează să fie confecționată în bună parte din această pânză. Pentru nevoile armatei se va recurge deasemeni în cât mai mare măsură la produsele aceleași industrii.

Ce se întâmplă, însă? O serie de negustori evrei, mirosind ce perspective de câștig li se pot deschide în această direcție, au și ochit din vreme regiunile în care se găsesc rezerve de asemenea pânzeturi, pe care au și început să le acapareze pe prețuri derizorii. Ba, în unele locuri — după relatările apărute într'un număr recent al ziarului „Tribuna" din Cluj—încercările speculatorilor sunt și mai îndrăznețe, prezentând sub denumirea de „pânză de cânepă" o țesătură mai groasă de bumbac nealbit, lucrată în fabrica dela Sf. Gheorghe sau în diferite ateliere clandestine. Iar străjerii și străjerele — încă necunoscători — cumpără de zor pânza aceasta.

Or, în felul acesta, toate sforțările pentru promovarea culturii și țesăturilor de in și cânepă rămân în vânt, întrucât sprijinul și încurajerile românilor se canalizează în folosul speculatorilor străini, în orice caz, în folosul unei industrii și al unui comerț care nu intră în prevederile inițiatorilor.

De aceea subscriem în totul la concluziile articolului din „Tribuna" clujană, în cuprinsul următor:

„Vrem să se ia măsurile de rigoare, ca sprijinul îndreptat spre o industrie românească să meargă *efectiv* și *exclusiv* spre această industrie.

...In satele ardelene se găsește pânza necesară străjeriei. Pânza ar putea să fie strânsă prin cooperativele sătești, prin cooperativele școlare și prin școlile din orașe. Să se stabilească pentru această un *preț unic* și *fix*, cu admiterea unei variații mărginite, în funcție de calitate. Prețul să fie încurajator. După observațiile noastre ar fi potrivit prețul 40 lei, cu o toleranță de 3 lei în jos și 3 lei în sus pentru fiecare metru de pânză țărănească nealbită, cu lățimea de 42—45 cm.".

Supunem aceste fapte revelatoare, cu propunerile care le însoțesc, atât Oficiului național al textilelor, în seama căruia e dată propagarea culturii și industriei plantelor textile la noi, cât și forurilor conducătoare ale „Străjii Țării" și ale resorturilor interesate.

OLGA GRECEANU

Evoluția arhitecturii în București
(Frescă la Academia de arhitectură)

Momentul faptelor

Febrilele înarmări ale diferitelor state atrag, și cu drept cuvânt, atențiunea opiniei publice mondiale. Această nouă fază a situației internaționale, care nu e, desigur, menită să scadă îngrijorarea generală, arată temeinicia principiului că nici un popor nu poate vorbi cu autoritate în numele păcii și nu-și poate asigura propria lui securitate decât prin întărirea forțelor lui defensive și a conștiinței lui naționale.

Din acest punct de vedere, opinia publică din toate țările a căror politică urmărește menținerea păcii și o leală colaborare internațională, înregistrează cu satisfacție trezirea la realitate și transformarea securității generale de pe terenul forței retorice — care a pricinuit atâtea grele concesiuni — pe acela al forței reale, al forței armate, singura în stare să apere dreptul și securitatea fiecăruia.

Dar dacă din acest punct de vedere se înregistrează în țările pacinice o reală satisfacțiune, nu se poate trece cu vederea surprinderea pe care o produce de câtva timp întinsa publicitate ce se dă înarmărilor diferitelor state europene.

Publicitatea înarmărilor este necesară, desigur, într'un regim general de limitare a armamentului. Aceasta fiind controlabilă, publicitatea devine o condițiune esențială a onestității unui atare acord internațional.

Atunci însă când, din motive pe care nu le examinăm acum, statele sunt nevoite să facă o politică de înarmări masive, publicitatea neîntreruptă și întinsă până la cele mai mici amănunte are un îndoit neajuns: pe de o parte ea informează, prin indiscrețiuni involuntare dar care pot fi dăunătoare, pe eventualii inamici, iar pe de altă parte mărește starea de îngrijorare, producând astfel perturbări, uneori foarte grave, în viața economică a diferitelor țări. Firește, sunt impunătoare cifrele pe care, atât statele totalitare cât și toate celelalte puteri europene sau transoceanice, le publică atât cu privire la sumele destinate armamentelor lor respective cât și cu privire la diferitele categorii de forțe ce le posedă: maritime, aviatice, terestre.

Dar această amețitoare publicitate de cifre, această permanentă întrecere pe calea publicității riscă să reducă din seriozitatea faptului în sine, seriozitate absolut indispensabilă apărării naționale a oricărei țări. Firește, e bine ca eventualii adversari ai păcii să știe că, în caz că vor trece la acte de agresiune, vor întâmpina rezistențe puternice și bine organizate. Dar, acest element de judecată menit să pue pe gânduri pe orice eventual agresor, nu trebue să fie cunoscut decât în liniile lui generale și, aceasta, nu prin publicitate de cifre, ci prin seriozitatea activității în domeniul militar, printr'o permanentă armonie între vorbă și faptă și prin afirmarea unei politici de hotărâri definitive care să excludă orice bănuială de slăbiciune sau de noui posibile concesiuni.

Este poate adevărat că, diferitele succese pe care unele puteri europene le-au putut înregistra până acum, s'au datorit întrucâtva și temerei pe care publicitatea forțelor de care acele state dispuneau sau afirmau că dispun, o provocase în rândurile acelora cari trebuiau să apere pacea europeană. Dar dacă aceasta a putut fi o tactică a politicei ofensive, valoarea morală a politicei defensive și însăși eficacitatea ei nu pot decât să piardă prin întrebuințarea aceleiași tactice.

Iată deci, apreciând întreaga importanță și utilitatea înarmărilor puse în apărarea păcii, noi socotim totuși că această înțeleaptă politică defensivă a statelor europene pacinice și hotărâte să facă să se respecte de toată lumea independența și libertatea politică și economică a ori și cărui stat, nu are nevoe de o publicitate care poate fi bănuită ca demagogică sau chiar ca menită să ascundă realitatea.

Treaba bună nu are nevoe de vorbă multă. Și acum e momentul acțiunii și al faptelor.

Credite pentru armată în Statele-Unite

Washington, 3 (Rador). — Camera Reprezentanților a aprobat, cu mare majoritate, proectul de lege pentru deschiderea unui credit de 499.857.000 dolari pentru armată.

După congresul licențiaților academiei comerciale

de AL. GREGORIAN

Am observat că în ultimul manifest-program al guvernului au predominat preocupările de ordin practic, problemele de strictă actualitate, pe care intuiția conducătorilor regimului le-a extras și le-a formulat din urgențele vieții românești. Apărarea națională, drumurile, stabilitatea finanțelor, agricultura intensivă, desvoltarea producției industriale, combaterea crizelor economice, ordinea internă și atâtea alte chestiuni stringente, au acaparat întreaga atenție a guvernului, lăsându-ne să întrevedem că bunăvoința și puterile sale de muncă vor fi încă pentru multă vreme de aci înainte confiscate de roboteala aceasta absolut necesară pentru punerea la punct a gospodăriei țării. A fost într'adevăr prea grea moștenirea trecutului. Tembelismul și dezordinea, certurile și risipa, păragina, au venit din urmă cu prestigiul apăsător al unei tradiții de zeci de ani, așa că trebue timp și multă și continuă încordare ca să se facă rânduială. Și mai trebue ceva: foarte multă răbdare.

Cu toate acestea, se simțea nevoia de unele preciziuni, de ordin general, în legătură cu evoluția doctrinară a statului, și nu le-am găsit nicăeri.

Statul trebue să se miște pe o linie precisă. Este banal să spunem că el nu poate merge la întâmplare, în orice direcție, ori încotro îl împing nevoile de moment și ori unde întrezărește o soluție mai expeditivă și mai ușoară, dar este un mare adevăr acesta; el nu poate să se încovoae sub variațiunile de fiecare clipă ale vieții, nu poate exista de pe o zi pe alta, dezorientat, fără primejdia de a deveni un stat aventurier și fără perspectiva de a se prăbuși mai curând sau mai târziu în haos.

Esența lui istorică implică o fixare pe o axă determinată, într'un cadru ideologic cât mai sever și permanent sau, în orice caz, cât mai durabil, căci sunt oscilații și experiențe, sunt precipitări violente și răsturnări neprevăzute în succesiunea evenimentelor, care trebue să găsească organismul statului consolidat și ferit de dislocările care pot târî după ele catastrofe. Tocmai acesta este rolul doctrinei: să lămurească sensul evoluției statului, să-i stabilească pozițiile, să-i coordoneze eforturile și să-i dea acea minimă securitate creatoare, pe care am putea-o numi finalitate istorică.

Este drept că liniile directoare largi ale noului stat românesc sunt fixate în Constituție, în definiția generală a regimului. Dar acestea sunt de natură politică și în configurația vieții mondiale ceeace primează acum este economicul.

Nu se poate concepe un stat echilibrat și durabil fără o armătură economică proprie, sănătoasă și puternică. Dar mai ales nu se poate concepe transformarea structurii acelui stat fără să se opereze simultan cu înoirile politice și morale și modificarea corespunzătoare în organismul economiei naționale. O coordonare a tuturor elementelor componente ale vieții statului este absolut necesară ca să obținem un rezultat complect și armonios. La forma de stat democratic corespundea foarte potrivit o doctrină economică liberală. La un regim de drept corporativ această doctrină apare însă ca perimată. Temeiurile și legile sale concepute pe celula individualistă, nu mai pot fi menținute într'un regim de largă construcție solidaristă fără a se da loc la perturbări serioase în viața națională. De aceea, odată cu schimbarea formei politice a democrației atomice, se

(Continuare in pag. 2-a)

FOC MARE LA GURA OCNIȚEI

Moreni, 3 Martie

Astă seară, la ora 9, a isbucnit un mare incendiu la stațiunea de pompe a gazolinei societății „Concordia-Conducte", aflată în schela Valea Cezianului.

Focul s'a produs, se crede, de la pistonul unei pompe, care a dat o scântee. Cum în stație se afla gaz, acesta a luat foc, provocând o mare explozie.

Personalul de serviciu a scăpat fugind. Intreaga stațiune a ars.

Echipa de pompieri a localizat focul.

Inginerii societății sunt în momentul de față la locul incendiului unde cercetează cauzele și pagubele, cari sunt foarte mari.

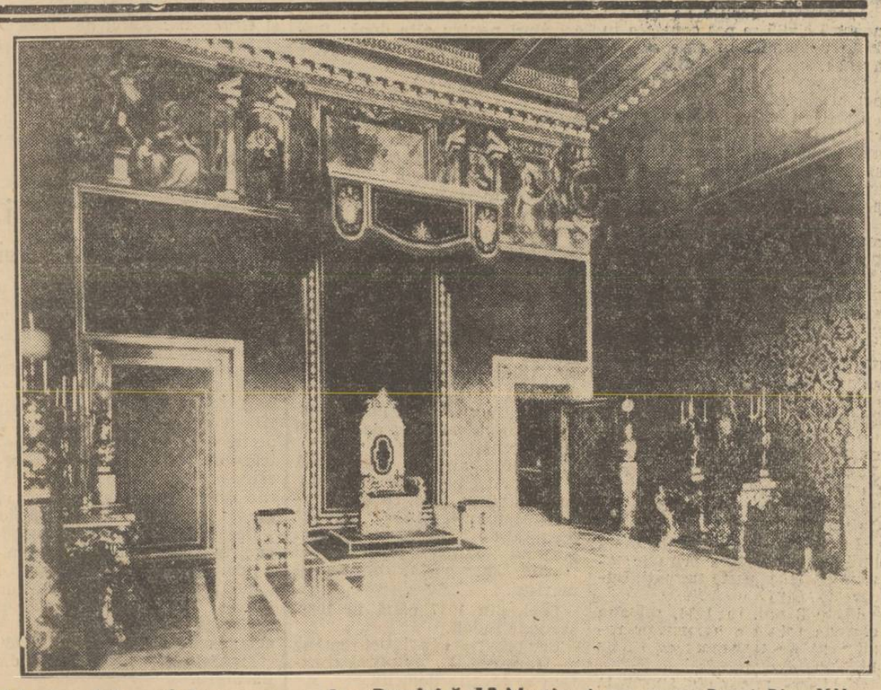

Sala tronului papal, în care se va face Duminică, 12 Martie, încoronarea Papei Pius XII

Un episod inedit

de M. MORA

Contele de Saint-Aulaire era ministru plenipotențiar al Franței în România în timpul războiului mondial.

El a fost unul dintre cei mai călduroși sprijinitori ai intregirii neamului românesc.

După ce și-a îndeplinit misiunea, a fost numit ambasador la Madrid. Rămânând acolo până la retragerea din carieră, a văzut evenimentele desfășurate în acea epocă de frământări, a cunoscut cauzele și a prevăzut urmările.

Contele de Saint-Aulaire le expune pe cât de luminos pe atât de documentat, cu caracterizări lapidare, sub titlul: „La Renaissance de L'Espagne". Evenimentele decurse după apariția operei au confirmat prevederile sale, desăvârșind astfel autoritatea considerațiunilor eminentului diplomat.

In câteva pagini, autorul descrie un episod inedit depe vremea când reprezenta în România pe marea aliată. El interesează nu numai prin aceasta, dar și prin lumina proectată, încă odată, asupra genezei războiului civil, care, deși se apropie de sfârșit, continuă să mențină urcat termometrul păcii.

„Intervenția comunistă în Spania — scrie fostul ministru plenipotențiar în țara noastră, — a fost îndelung premeditată și metodic organizată.

„Ministru al Franței în România în timpul războiului, mă aflam în 1917 în Iași, capitala Moldovei, unde Curtea regală și guvernul se retrăsese după ocuparea Bucureștilor de către inamic. Cartierul general al frontului româno-rus găsindu-se tot acolo, eram în des contact cu el și, mai ales, cu un ofițer de geniu, al cărui rol avea să fie superior gradului său. Simplu căpitan, dar având încrederea Moscovei, ajunsese „ochiul" acesteia. Insărcinat cu supravegherea generalului comandant, era investit cu functiuni analoge celor pe care le îndeplineau în timpul revoluției franceze comisarii dela armate. Era un băiat foarte fin, foarte instruit, deprins cu literaturile străine și cu cercurile intelectuale franceze. Din cauza eleganței lui, camarazii îl botezase „Robespierroff". El răspundea: „Mi se face o cinste prea mare, căci eu nu sunt nici incoruptibil nici fanatic". Francezilor cari îl întrebau dece s'a dat cu revoluția, le răspundea, adoptând un cuvânt atribuit lui Maurice Barrès când a intrat în

(Continuare in pag. 2-a)

A murit un savant și un binefăcător

Profesorul dr. D. Gerota

A murit profesorul Dimitrie Gerota. Savantul care a întors dela moarte mii de vieți, omul care a risipit din sufletul și din viața lui, în fiecare zi, alinare, blândețe, înțelegere, milă, s'a prăbușit Vineri între bolnavii săi dela sanatoriul din b-dul Regele Ferdinand. Era obosit și trist. El se retrăsese între zidurile albe ale spitalului ca într'o mânăstire și cu o devoțiune religioasă, se apleca peste suferința oamenilor, îngrijia, zâmbia, tămăduia, ca un mare medic ce era și ca un samaritean biblic.

O cuprindere armonică a lumii și o profundă cunoaștere a misterelor ei, îi dădeau o certitudine și o seninătate, o liniște interioară, cum numai la foarte puțini oameni am mai întâlnit. De aceea, înainte de a tăia cu bisturiul pe care-l mânuia ca un artist, ca un Michel Angelo penelul — doctorul Gerota tămăduia cu ochii aceia din cari izvorau nu știu ce unde mângâietoare, tămăduia cu zâmbetul său de cardinal, cu vocea blândă și caldă ca o muzică stranie, depărtată, domoală.

Creștin, creștin adevărat, ridicat la ideea precisă de Dumnezeire pe căile revelatoare ale științei care descopere la capătul experienței finalitatea vieții în veșnicia lui Dumnezeu, doctorul era un sfânt adevărat, care a trăit și s'a dăruit generos cu o bucurie iluminată pentru toți, pentru toată suferința. O, cu câtă sacră pasiune a iubit el această țară și acest neam! Cu ce iisusiană bunătate se apropia el de copiii săraci, de sutele de copii ai mahalalelor, pe care îi îmbrăca și îi hrănia, îi mângâia și îi ocrotia ca pe niște cete de îngeri năpăstuiți și triști.

Ii chema la el, la altarul dela sanatoriu, îi cerceta, îi povățuia, și sta îndelung între dânșii, Știa că sufletul copilului este poartă de lumină spre mântuire, spre Dumnezeu.

Dar câte sute, câte mii de ființe suferinde n'au primit asistență gratuită dela bunul doctor care nu mai este!

Operații grele, tratamente îndelungate, medicamente costisitoare, totul se oferia ca un zâmbet pe patul alb al sanatoriului, când bătea la ușa milii lui sărăcia roasă de suferință.

Un învățat, cu renume mondial, un erou al științei cu mâinile mâncate de radium, un mare profesor și un mare român, un cavaler al onoarei și-a încrucișat mâinile pe piept și a împietrit așa. D-rul Gerota a trecut în împărăția de zăpezi a morții. Dar a iubit atâta țara aceasta și l-a preocupat atâta destinul ei, că nu se poate să ne fi părăsit de tot. Trupul trece în odihna neființei, dar spiritul lui va rămânea, căci și l-a lăsat aici, va rămânea între noi. Magistrul Gerota, Penatul Gerota, e la sanatoriu și azi și mâine, mereu...

Și acum să facem liniște. Liniște... profesorul s'a întors dela o operație grea...

UNIVERSUL